

Uzasadnienie

W związku z wypełnieniem zobowiązań Państwa Polskiego względem wymogów wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, ze zm.) Dolina Tywy PLH320050 jako Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty został wyznaczony na podstawie decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Obszar został zatwierdzony prawem krajowym, tj. rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Tywy (PLH320050) (Dz. U. poz. 2272 z późn. zm.).

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności, ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.), dalej zwaną ustawą o ochronie przyrody.

W związku z powyższym, regionalny dyrektor ochrony środowiska jako organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie przepisu art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, oraz koordynujący w myśl przepisu art. 32 ust. 3 ww. ustawy, funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania, obowiązany jest do sporządzenia oraz przyjęcia środków ochrony, o których mowa w regulacji art. 28 ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych, biorąc pod uwagę cele ochrony obszaru, przy czym pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Podstawowym celem opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej jego ochrony, czyli podjęcie stosownych środków ochrony mających na celu utrzymanie (jeżeli jest właściwy) lub przywrócenie (jeżeli jest niezadowalający lub zły) właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru. Obowiązek osiągnięcia tak sformułowanego celu działań ochronnych na gruntach o różnej strukturze własności, w tym w szczególności stanowiących własność prywatną, wymogła na ustawodawcy decyzja o nadaniu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 statusu normy prawnej ustanawianej w formie zarządzenia jako akt prawa miejscowego.

Szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., Nr 34, poz. 186 ze zm.).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk;
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3;
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Ponadto, przy opracowaniu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050, kierowano się także, oprócz wyżej przytoczonych aktów prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 12 grudnia 2012 r. „w sprawie opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” oraz Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1.

W chwili przystąpienia do prac nad sporządzeniem dokumentacji do planu zadań ochronnych dla obszaru przedmiotami ochrony było 11 siedlisk przyrodniczych: 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charetea*), 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*). Spośród gatunków przedmiotem ochrony jest jeden gatunek: 1149 Koza (*Cobitis taenia*).

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie jako organ sprawujący nadzór nad obszarem, obowiązany był do dokonania szeregu czynności obejmujących m.in.:

- 1) Opis granic obszaru, który dokonano w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w oparciu o wyznaczenie 115 punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz.U z 2023 r. poz. 1752,1688 i 1762);
- 2) Ustalenia terenu objętego projektem planu zadań ochronnych na podstawie weryfikacji przesłanek określonych przepisem art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody.

W dniu 30 stycznia 2023 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie utworzył nowy rezerwat przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy” (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 795), którego granice zawierają się w całości w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050. W związku z tym, iż rezerwat przyrody nie posiada jeszcze planu ochrony, nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody i nie ma podstaw prawnych do niesporządzania planu zadań ochronnych dla części przedmiotowego obszaru Natura 2000 pokrywającego się z rezerwatem.

Dla terenów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Gryfino oraz Nadleśnictwa Myślibórz ustanowiono plany urządzenia lasu, które nie posiadają zakresu, o którym mowa w ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, w związku z powyższym ustalono, że nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 pkt. 3a ustawy o ochronie przyrody i dla ww. obszaru należy sporządzić plan zadań ochronnych;

- 3) Ustalenia oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, dla którego ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 na podstawie parametrów określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także indywidualnego zestawu wskaźników, przyjętych na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody oraz raportów i notyfikacji, o których mowa w art. 38 tej ustawy. Dokonana ocena wykazała, iż siedliska przyrodnicze oraz gatunek, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze:
 - a) 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, uzyskały ocenę właściwą (FV);
 - b) 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculon fluitantis*, 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) uzyskały ocenę niezadowalającą (U1);
 - c) 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) oraz 1149 koza *Cobitis taenia* uzyskały ocenę złą U2.

Wykonawca dokumentacji do planu zadań ochronnych dla obszaru dolina Tywy PLH320050 dokonał również oceny dla siedlisk przyrodniczych zaproponowanych do dodania ich do listy

przedmiotów ochrony: 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk oraz 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*). Wszystkie siedliska otrzymały ocenę niezadowalającą (U1).

- 4) Przeanalizowania istniejących i potencjalnych zagrożeń dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu zachowania przedmiotu ochrony obszaru oraz oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych i gospodarczych i ich możliwego wpływu na parametry oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych. Dokonana analiza wykazała, iż do najistotniejszych istniejących i/lub potencjalnych zagrożeń obszaru odpowiadających w głównej mierze za określony powyżej stan ochrony siedlisk przyrodniczych należy w szczególności zaliczyć: eutrofizację naturalną, usuwanie martwych i umierających drzew oraz niedostatek martwego drewna (widoczny niedobór martwego drewna w płatach wszystkich siedlisk leśnych 91E0, 91F0, 9110, 9130, 9170, 9160, 9190), uciążliwe susze doprowadzające do szybkiego wysychania zbiorników wodnych (3140, 3150). Ogólne obniżanie się poziomów wód gruntowych oraz coraz częstsze w ostatnich latach okresy suszy z niewielkimi sumami opadów mogą doprowadzić do wysychania kłociowisk 7210 stwierdzonych w północnej cz. Jez. Zielonego (w przypadku braku działalności bobrów). Stopniowe obniżanie się poziomów wód gruntowych oraz coraz częstsze w ostatnich latach okresy suszy z niewielkimi sumami opadów wpływają na pogarszające się warunki hydrologiczne torfowiska 7230 zlokalizowanego nad jez. Dłużyna. Ekstremalne i przeciągające się susze skutkujące widocznym przesychaniem wszystkich warstw siedlisk łęgowych (91E0, 91F0). Susza z niewielkimi sumami opadów, obniżaniem się poziomu wód gruntowych oraz stanu wód powierzchniowych wpływa niekorzystnie na ekosystem łągi i potęguje procesy degeneracyjne (apofityzacja, neofityzacja). Okresowe przesychanie powoduje także trwałe murszenie podłoża; ekstremalne i przeciągające się susze skutkujące widocznym przesychaniem wszystkich warstw siedlisk 9130, 9160, 9170, 9190. Miejscami drzewostan częściowo zamiera z powodu utrzymującej się suszy. Zagrożenie to również zidentyfikowano dla źródlisk (7220). W przypadku muraw kserotermicznych (6210) za największe zagrożenie uznano zaniechanie użytkowania, co doprowadza do naturalnych procesów sukcesyjnych.
- 5) Sformułowania celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji. W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 3140 założono utrzymanie wszystkich wskaźników na poziomie właściwym (FV); dla siedliska 3150 poprawę wskaźników „barwa wody”, „przezroczystość wody” oraz „odczyn wody” z ocen niezadowalających (U1) do ocen właściwych (FV). Dla siedliska 3260 utrzymanie wskaźnika „zacienienie rzeki” na poziomie oceny niezadowalającej (U1) i pozostałych wskaźników na poziomie oceny właściwej (FV). Poprawę wskaźnika z oceny niezadowalającej (U1) do poziomu oceny właściwej (FV) wskaźników „gatunki charakterystyczne”, „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych”, „ekspansja krzewów i podrostów drzew” założono dla niemalże wszystkich płatów 6210 (na 90% płatów siedliska). W przypadku siedliska 6430 utrzymanie oceny właściwej (FV) dla niemalże wszystkich wskaźników (poza wskaźnikami „naturalny kompleks siedlisk” oraz „obce gatunki inwazyjne”) można zapewnić dla 20-30% płatów siedliska; dla pozostałych wskaźników utrzymanie stanu właściwego dotyczy 60-70% zasobu. Z kolei dla większości płatów siedliska 7220 utrzymanie stanu właściwego (FV) założono dla wskaźników „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych”, „obce gatunki inwazyjne”, „gatunki wskazujące na eutrofizację siedliska”, „stan uwodnienia”, „erozja wsteczna”, „erozja denna koryta cieków”, „erozja chemiczna”. Natomiast w przypadku pozostałych wskaźników kardynalnych dla 7220, tj. Proces wytrącania się martwicy wapiennej

oraz Występowanie martwicy wapiennej utrzymanie oceny właściwej (FV) będzie możliwe w przypadku 40-50% zasobu siedliska w obszarze. Utrzymanie oceny właściwej (FV) wskaźników „obce gatunki inwazyjne”, „zakres pH”, „pozyskanie torfu”, „melioracje odwadniające” założono dla siedliska 7230. Dla tego samego siedliska zaplanowano utrzymanie oceny niezadowalającej (U1) dla wskaźników „gatunki charakterystyczne”, „pokrycie i struktura gatunkowa mchów”, „stopień uwodnienia”, natomiast poprawę z oceny złej (U2) do oceny niezadowalającej (U1) wskaźnika „ekspansja krzewów i podrostu drzew”. W przypadku siedlisk leśnych (9110, 9130, 9160, 9190, 91E0, 91F0) występuje dość duże zróżnicowanie ocen dla poszczególnych płatów, dlatego też utrzymanie lub poprawa ocen wskaźników odnosi się do konkretnego % powierzchni danego siedliska. Cele działań ochronnych zostały sformułowane w oparciu o szczegółowe badania terenowe przeprowadzone na potrzeby sporządzenia dokumentacji do planu zadań ochronnych. Uwzględniają one istniejące uwarunkowania społeczno-gospodarczych oraz panujące ograniczenia (wynikające negatywnego oddziaływania zmian klimatycznych oraz ograniczonego czasu obowiązywania planu np. w przypadku poprawy wskaźnika „wiek drzewostanu”, czy też „martwe drewno”), przy zachowaniu jednak ogólnej zasady przybliżenia obszaru do stanu „przyrodniczo optymalnego”, tj. przywrócenia właściwego stanu ochrony wszystkim przedmiotom ochrony na poziomie obszaru Natura 2000;

Konieczność ustalenia szczegółowych celów ochrony wynika z zarzutów formalnych Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025 C(2021)2179, w sprawie obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

1. *indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;*
2. *kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;*
3. *indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;*
4. *indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć;*

pożądany stan musi być:

a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);

b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);

c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);

d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);

e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach;

Zatem, szczegółowe cele działań ochronnych określono na poziomie wskaźników stanu ochrony odpowiadających poszczególnym parametrom stanu ochrony w ten sposób, żeby były określone docelowe, wynikające z metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, konkretne miary wskaźników.

- 6) Ustalenia działań ochronnych zapewniających skuteczne i efektywne osiągnięcie celów działań ochronnych, a także monitoring przyjętych parametrów stanu ochrony wszystkich przedmiotów ochrony obszaru. W odniesieniu do siedlisk przyrodniczych, gatunku i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar, zaplanowano następujące środki ochrony obejmujące działania: budowę bystrzy na odcinkach rz. Tywy, gdzie wypływa ona z jezior Grzybno (Leśne, Grodzkie oraz jeziorka znajdującego się między nimi, wykonanie drenażu prowadzącego przez tamy bobrowe w celu ustabilizowania poziomu wody w obrębie kłociowisk, bieżącą eliminację istniejących oraz nowopowstających ognisk gatunków inwazyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem bożodrzewu gruczołowatego *Ailanthus altissima* oraz rdestowca ostrokończystego *Reynoutria japonica* w ramach zabiegów gospodarczych w obrębie żyznych buczyn (9130), stopniową eliminację gatunków obcych w drzewostanach w ramach zabiegów pielęgnacyjnych (9130, 9160, 9190, 91E0), tj. daglezi, olszy szarej świerka, modrzewia, jaworu, robinii akacjowej oraz dębu czerwonego. Bieżące zwalczanie barszczu Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi* rozprzestrzeniającego się na gruntach nad Jeziorem Dłużec (działanie adresowane do siedliska 91E0). Zaplanowanie i realizacja działań renaturalizacyjnych uregulowanych odcinków rzecznych na wysokości płatów siedlisk 91E0 i 91F0 (działanie to będzie również korzystne dla siedlisk 3260, 6430 oraz kozy). Ponadto wskazano zalecenia prowadzenia gospodarki rybackiej i amatorskiego połowu ryb zgodnie z wymogami siedlisk 3140 i 3150 oraz gospodarki leśnej uwzględniającej wymogi siedlisk 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91E0 oraz 91F0. Wskazano również na konieczność wyznaczenia powierzchni referencyjnych celem utrzymania we właściwym stanie najlepiej zachowanych płatów ww. siedlisk leśnych. W przypadku ochrony siedliska 6210 zastosowane działania będą miały na celu zahamowanie procesów sukcesji wtórnej, co zapewniłoby stały dostęp światła do zbiorowiska i zmniejszyłoby wilgotność podłoża. Dlatego też w projekcie zarządzenia zaproponowano eliminację większości zakrzaczeń i podrostu drzew, a następnie regularne ekstensywne koszenie runi z częstotliwością co 2 lata. Z kolei ochrona siedliska 7220 miałyby polegać na zabezpieczeniu stref ekotonowych poprzez bierną ochronę otaczających drzewostanów.
- 7) Zaprojektowania działań dotyczących monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru oraz realizacji celów działań ochronnych zgodnie z wymogami ich ochrony. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Realizacja przedmiotowego działania umożliwi w przyszłości sprawującemu nadzór nad obszarem realizację dyspozycji określonej brzmieniem przepisu art. 31 ustawy o ochronie przyrody.
- 8) Nie stwierdzono potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony z uwagi na fakt przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji terenowej, która dostarczyła pełnej wiedzy na temat rozmieszczenia i stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarze. Natomiast istnieje potrzeba o pogłębieniu wiedzy o poznaniu źródeł zanieczyszczeń płatów siedliska 3150 obejmujących jeziora: Świętego, Strzeleckiego oraz Mostowego, ze szczególnym uwzględnieniem drenażu okolicznych

pól.

- 9) Dokonania szczegółowej analizy zapisów obowiązujących dokumentów planistycznych gmin Gryfino i Banie, których realizacja potencjalnie może stworzyć ryzyko naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Po szczegółowej analizie ustalono, że nie istnieją przesłanki do sformułowania potrzeby dokonania zmiany w tych dokumentach.
- 10) W trakcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, ustalono brak potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050. Brak takiej potrzeby wynika przede wszystkim z faktu przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji terenowej, która dostarczyła prawdopodobnie pełnej wiedzy na temat rozmieszczenia i stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarze. Przeprowadzone prace terenowe pozwoliły zidentyfikować kluczowe zagrożenia dla przedmiotów ochrony a także ich źródła i zakres oddziaływania. Stąd uznano, iż sporządzanie planu ochrony nie jest uzasadnione.

Organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu tego dokumentu, a także zgodnie z regulacją przepisu art. 28 ust. 4 ww. ustawy, obligatoryjnie zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obowiązany jest do podania informacji o projektach planów zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody, umieszczanej w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 wyż. cyt. ustawy.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obwieszczeniem z dnia 27 września 2019 r. (znak WOPN-PK.082.1.2017.GK.RCh) podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Tywy PLH320050, zawiadamiając o:

- 1) przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu planu zadań ochronnych i jego przedmiocie,
- 2) możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu.

Powyższy obowiązek w zakresie podania ww. informacji do publicznej wiadomości wykonano zgodnie z czynnościami określonymi w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, publikując w ustawowo przewidzianym terminie wskazane wyżej informacje w formie obwieszczenia z dnia 27 września 2019 r., tj.:

- 1) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 2) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 3) na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000,
- 4) w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu, tj. Głos Szczeciński, wydanie z dnia 30 września 2019 r.

Podstawowym środkiem realizacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie obowiązku wynikającego z przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, mającego na celu „zapewnienie możliwości udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000”, było zorganizowanie i przeprowadzenie z udziałem Wykonawcy projektu planu, cyklu trzech spotkań dyskusyjnych. Dwa spotkania (I i III) odbyły się w siedzibie Nadleśnictwa Gryfino w dniach 05.02.2020 r. oraz 12.08.2021 r. Natomiast w przypadku II spotkania ZLW, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zrezygnował z jego organizacji w trybie stacjonarnym, przy czym zgromadzone ówczesnie materiały udostępnił na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz przekazał elektronicznie członkom Zespołu Lokalnej Współpracy. Powodem takiej decyzji było panujące w kraju zagrożenie epidemiologiczne rozprzestrzeniającego się wirusa COVID-19.

Zaproszeni przedstawiciele organów, instytucji oraz podmiotów zainteresowanych ochroną obszaru, stworzyli tzw. Zespół Lokalnej Współpracy tj. grupę roboczą pracującą nad opracowaniem projektu planu.

W skład Zespołu Lokalnej Współpracy dla obszaru o znaczeniu Wspólnotowym Dolina Tywy PLH320050 weszli reprezentanci oraz przedstawiciele następujących grup interesu:

- 1) Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie;
- 2) Nadleśnictwa Gryfino;
- 3) Nadleśnictwa Myślibórz;
- 4) Starostwa Powiatowego w Gryfinie;
- 5) Gminy Gryfino;
- 6) Gminy Trzcianko-Zdrój;
- 7) Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego;
- 8) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- 9) Firmy CM Agropol Sp. z o.o.

W oparciu o dokumentację do planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie opracował kompleksowy wniosek o zmianę Standardowego Formularza Danych (SDF), który dotyczył przede wszystkim zmian w powierzchniach poszczególnych siedlisk przyrodniczych oraz ich ocen. Przedmiotowy wniosek został zaakceptowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w dniu 21 lutego 2022 r.

Wynikający z dokumentacji pzo postulat (wyrażony również w ww. wniosku) o dokonanie zmian na liście przedmiotów ochrony, poprzez dodanie siedlisk przyrodniczych: 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk oraz 9110

Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*), miał wpływ na zapisy rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Tywy (PLH320050) (Dz. U poz. 2272). W dn. 22 września 2023 r. Minister Klimatu i Środowiska zatwierdził rozporządzenie zmieniające akt pierwotny z 2021 r., które uwzględniło dodanie nowych przedmiotów ochrony (Dz. U poz. 2096).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wystąpił do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o usunięcie z listy przedmiotów ochrony siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), tj. obniżenie jego statusu do oceny D – siedlisko nieznaczące. Wykonawca dokumentacji pzo, podczas szczegółowych badań terenowych w roku 2020, zweryfikował negatywnie wskazywane w przeszłości miejsca występowania 7140, natomiast zinwentaryzował to siedlisko w trzech innych lokalizacjach. Jednakże ze względu na istotnie mniejszą łączną zweryfikowaną powierzchnię (z dotychczasowej powierzchni 2,63 ha na pow. 0,8 ha) oraz kadłubowy charakter (niska reprezentatywność, zły stan zachowania i złe perspektywy zachowania siedliska w przyszłości) siedlisko to nie jest znaczące w obszarze (spadek oceny reprezentatywności z oceny C na ocenę D). Dlatego też w niniejszym zarządzeniu nie zidentyfikowano dla niego zagrożeń, nie określono celów ochrony, ani również nie zaplanowano działań ochronnych.

Wniosek został zaakceptowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jednakże zmiany in-minus wymagają akceptacji Komisji Europejskiej, które zostaną jej przekazane z aktualizacją bazy Natura 2000 za 2023 r. Po uzyskaniu akceptacji usunięcia siedliska 7140 z listy przedmiotów ochrony będzie można przystąpić do kolejnej nowelizacji rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. Do czasu zmiany ww. rozporządzenia siedlisko będzie posiadało status przedmiotu ochrony, jednakże w obecnie procedowanym projekcie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych nie określono dla niego zagrożeń oraz celów ochrony, a także nie zaplanowano działań ochronnych.

Na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, obwieszczeniem z dnia 2023 r. (znak: WOPN.6320.24.2023.RCh) podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do konsultacji społecznych sporządzonego projektu zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050, zgodnie z czynnościami określonymi w art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, publikując w ustawowo przewidzianym terminie wskazane wyżej informacje w formie obwieszczenia z dnia 17 lipca 2023 r., tj.:

- 1) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 2) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 3) na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000,
- 4) w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu, tj., wydanie z dnia 2023 r.

Na etapie procedury konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 wpłynęły następujące uwagi i wnioski ze strony opinii publicznej:

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), Wojewoda Zachodniopomorski pismem z dnia znak: uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050.